

Edda

Povești din
mitologia nordică

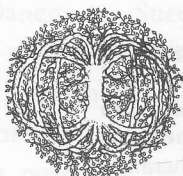
Snorri Sturluson

Snorri Sturluson

EDDA

POVEȘTI DIN MITOLOGIA NORDICĂ

Traducere din islandeză,
introducere și note de

RADU RĂZVAN STANCIU

EDITURA HERALD
București

Cuprins

Introducere, 5
Notă asupra traducerii, 15

EDDA, 21
Păcălirea lui Gylfi, 39
Discursul despre poezie, 185

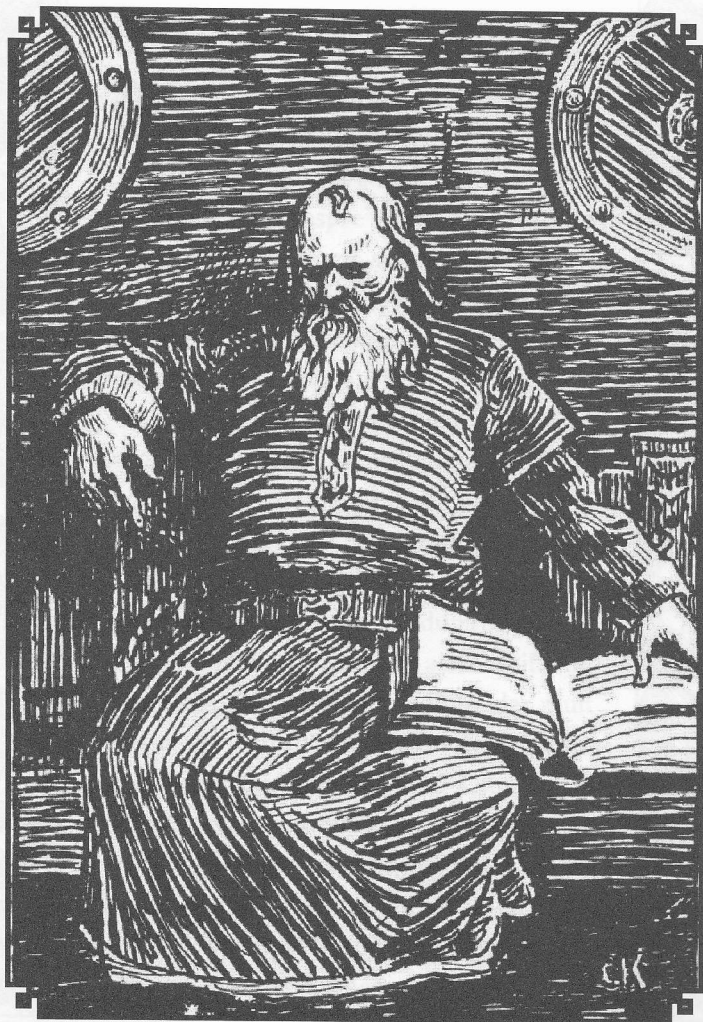
Bibliografie, 215
Indice de nume proprii, 217

LIBRIS

EDDA

SNORRI STURLUSON
UTGITT AF CHRISTIAN KRÖGER

ᛒᛒᛒ ᛒᛒᛒᛒᛒᛒᛒᛒ

SNORRI STURLUSON

ILUSTRATIE DE CHRISTIAN KROGH (1899)

Această carte se numește Edda și a fost întocmită de Snorri, fiul lui Sturla, așa cum este ea rânduită aici. E vorba mai întâi despre zei și despre Ymir, urmează apoi *Discursul despre poezie* și denumiri pentru multe lucruri, în sfârșit *Catalogul prozodic*, pe care Snorri l-a compus pentru regele Hákon și pentru ducele Skúli.

Dumnezeu Atotputernicul a plămădit la început Cerul și Pământul și toate lucrurile ce țin de ele, iar la sfârșit pe cei doi oameni din care se trag toate stirpele, Adam și Eva, și descendența lor s-a înmulțit și s-a împrăștiat în toată lumea. Și după ce a trecut o vreme, neamul omenesc s-a deosebit: unii erau buni și cu dreaptă credință, dar mult mai mulți s-au întors după poftele Lumii și au nesocotit poruncile lui Dumnezeu; pentru aceasta Dumnezeu a înecat Lumea în Potop și toate vietățile Pământului, mai puțin acelea care erau în Arcă cu Noe. După Potopul lui Noe trăiau opt oameni, care au populat Lumea, și din ei se trag

toate stirpele; și iar s-a întâmplat ca mai înainte, anume că Lumea populându-se și ticsindu-se, toată mulțimea neamului omenesc iubea râvna bogăției și a faimei și nesocotea ascultarea către Dumnezeu, atât de mult încât nici nu vroiau să-L numească. Și atunci cum s-ar fi găsit cineva care să le spună copiilor săi despre lucrările cele mari ale lui Dumnezeu? Și așa s-a întâmplat că au pierdut numele lui Dumnezeu și de-a lungul și de-a latul Pământului nu se găsea vreun om care să poată să-și recunoască făcătorul¹.

Și cu toate acestea, Dumnezeu le-a oferit darurile pământești, bogăția și fericirea, de care urmau să se bucure în lume, și le-a mijlocit și înțelepciunea, așa încât să deosebească toate lucrurile pământești și toate împărțirile ce se puteau vedea în văzduh și pe pământ. Ei se gândeau și se întrebau mirați ce ar fi vrut să însemne faptul că pământul și fiarele și păsările aveau o

¹ În acest prim paragraf din *Prolog* este descrisă starea spirituală a omenirii după căderea în păcat a primilor oameni.

singură alcătuire în anumite privințe dar erau totuși deosebite în obiceiuri. O alcătuire era aceea că se săpa pământul pe vârfurile înalte ale munților și de-acolo țășnea apă, fără a trebui să se sape mai mult după apă acolo decât în văile adânci; aceasta se întâmplă de asemenea la fiare și la păsări, unde tot atâta distanță este până la sânge atât la cap, cât și la picioare. O a doua fire a pământului este aceea că în fiecare an cresc iarbă și flori și în același an se usucă și cad; asemenea și la jivine și păsări, deoarece păr sau pene cresc pe ele și în fiecare an cad. A treia fire a pământului este că atunci când este scobit și săpat, pe acea țărână care se află la suprafață va crește iarbă. Stâncile și pietrele le tălmăceau ca dinți și oase ale unei vietăți. În acest fel ei și-au dat seama că pământul trăia și avea în el un soi de viață și au știut că era din cale afară de bătrân după vârstă și plin de putere. Orice trăia era născut din el și orice murea el își însușea; din pricina aceasta, i-au dat nume și și-au socotit neamurile începând de la el. Oamenii mai aflau, de asemenea, de la

neamurile lor mai bătrâne, că după ce multe sute de ani fuseseră socotiți, pământul, Soarele și stelele erau aceleași, dar mersul stelelor era deosebit: unele aveau un mers mai lung, altele unul mai scurt¹.

Văzând asemenea lucruri, ei bănuiră că era un cârmaci al stelelor, care le strunea mersul după voința Sa, și că Acela era măreț și foarte puternic și bănuiau că El, cârmuind peste creaturi, fusese mai înainte de stele, și au înțeles că, domnind peste mersul stelelor, stăpâna și strălucirea Soarelui și roua văzduhului și tot ce răsare din pământ, la fel și vânturile văzduhului împreună cu furtunile mării. Nu știau unde era împărăția Lui, dar credeau că rânduia toate lucrurile pe pământ, în văzduhul cerului și stelele, mărire și vremea. Iar pentru a se putea vorbi despre ele mai lesne sau a se pecetlui în minte, ei dădură nume tuturor lucrurilor de la ei înșiși. Iar această credință

¹ În acest paragraf este prezentată încercarea omului de a înțelege natura. Concepția universului ca un unic organism viu pare legată de speculația filozofică neoplatoniciană.

s-a schimbat în multe feluri, odată cu răspândirea popoarelor și despărțirea limbilor. Însă toate lucrurile ei le înțelegeau cu înțelegere pământească, deoarece nu li se dăduse înțelepciunea duhovnicească. Astfel ei înțelegeau că toate lucrurile au fost făurite dintr-o anumită plămadă¹.

Lumea era împărțită în trei părți. Partea de miazăzi, mergând de la Apus până la Marea de Mijloc, se numește Africa. Latura de miazăzi a acelei părți e fierbinte, astfel că acolo totul arde, din pricina Soarelui. A doua parte, dinspre Apus spre Miazănoapte și mergând până la mare, se numește Europa sau Eneea. Latura ei de miazănoapte e atât de rece, încât acolo nu crește iarbă și nu locuiește nimeni. Începând de la Miazănoapte, toată jumătatea de răsărit, până la Miazăzi, este partea numită Asia. În această din urmă parte

¹ Intuiția existenței Creatorului la omul văduvit de Revelația divină ține de doctrinele teologilor scolastici ai sec. XII-XIII privitoare la cunoașterea lui Dumnezeu prin rațiune. Autorul face aici și o trimitere clară la apariția și răspândirea păgânismului.

de lume se află toată frumusețea și toată semeția, precum și rodul pământului, aurul și nestematele. Tot acolo se găsește și mijlocul Lumii, iar așa precum pământul este acolo mai frumos și mai bun pentru orice îndeletnicire decât în alte locuri, tot așa și oamenii de acolo erau cei mai împodobiti cu toate darurile: înțelepciunea și puterea, frumusețea și cunoașterea de multe feluri.

În preajma mijlocului Lumii a fost clădită acea casă și adăpost ce a fost cea mai faimoasă și se numește Troia, pe care noi o numim Turcia. Această așezare a fost făcută cu mult mai mare decât altele și cu mai mult meșteșug de multe feluri, cu cheltuială și bunuri multe. Acolo erau douăsprezece regate și peste ele un singur mare rege, iar de fiecare regat țineau o mulțime de pământuri. În cetate erau douăsprezece căpetenii și în toate cele omenesci ei erau în fruntea tuturor oamenilor care trăiau în Lume. Un rege care trăia acolo se numea Munon sau Mennon, iar el o avea de soție pe fiica marelui rege Priam, care se numea Troan. Ei au avut un fiu, pe Tror, pe care

noi îl numim Thór. El a fost crescut în Tracia de acel duce pe care îl chema Loricus, iar când a împlinit vârsta de zece ani a luat armele tatălui său.

Printre alți bărbați el era atât de frumos, încât se asemuia fildeşului încrustat în lemnul de stejar, iar părul său era mai frumos ca aurul. Când a împlinit vârsta de doisprezece ani, și-a atins deplinătatea puterilor; putea ridica deodată zece piei de urs și îl ucise pe ducele Loricus, pe cel care îl crescuse, și pe soția sa Lóra sau Glóra, și își însuși regatul Traciei, pe care noi îl numim Thrúdheim. După aceea, el a călătorit de-a lungul și de-a latul multor ținuturi și a cercetat toate părțile lumii și i-a învins pe toți răufăcătorii cei sălbatici și pe toți uriașii, de asemenea cel mai mare dintre balauri și multe fiare. În partea de nord a Lumii a găsit-o pe acea prorociță care se numește Sibila și pe care noi o numim Sif și a luat-o de soție. Nu știu să spun de neamul lui Sif, dar era cea mai frumoasă dintre femei, iar părul ei era precum au-

rul¹. Fiul lor a fost Lóridi, care se aseamăna
 mult cu tatăl său. Fiul său a fost Vingethór;
 fiul acestuia a fost Vingenir; fiul acestuia
 a fost Móda; fiul acestuia a fost Magi; fiul
 acestuia a fost Seskef; fiul acestuia a fost
 Bedvig; fiul acestuia a fost Athra, pe care
 noi îl numim Annan; fiul acestuia a fost
 Ítrmann; fiul acestuia a fost Heremód;
 fiul acestuia a fost Skjaldun, pe care noi îl
 numim Skjöld; fiul acestuia a fost Biáf, pe
 care noi îl numim Bjár; fiul acestuia a fost
 Ját; fiul acestuia a fost Gudólf; fiul acestu-
 ia a fost Finn; fiul acestuia a fost Friallaf,
 pe care noi îl numim Fridleif. El l-a avut
 drept fiu pe acela care este numit Vóden,
 dar căruia noi îi spunem Ódin. El a fost un
 om faimos prin înțelepciunea și toate îm-
 plinirile sale. Pe soția sa o chema Frigida,
 căreia noi îi spunem Frigg².

¹ Acest scurt rezumat pseudoistoric repre-
 zintă un amestec de elemente din mitologia nordică
 și detalii obscure din legende clasice. Unele nume
 menționate aici, precum Loricus, nu au fost eluci-
 date. Asocierea dintre numele turcilor și cel al Tro-
 iei nu era neapărat neobișnuită în epocă.

² Sursa acestei înșiruii de nume și a celei de
 mai jos sunt genealogiile regale anglo-saxone.

